

Group Violence Intervention i Sverige

Grovt våld såsom skjutningar och på senare tid även sprängningar har tyvärr blivit en mer förekommande företeelse bland kriminella grupper i Sverige. En stad som varit särskilt drabbad av det grova våldet är Malmö. Brottsförebyggande rådets enhet för utveckling av brottsförebyggande arbete (UBA) hade under 2017 genom sin omvärldsbevakning av aktuella brottsförebyggande metoder uppmärksammat professor David Kennedys framgångsrika arbete med Group Violence Intervention (GVI) i ett flertal amerikanska städer. Metoden, som har sin grund i Focused Deterrence (slarvigt översatt till fokuserad avskräckning), bygger på att det lokala samhället förmedlar ett budskap till de som driver det grävsta våldet såsom skjutningar och sprängningar att det inte längre accepteras samt att om det fortsätter kommer det att få konsekvenser för de inblandade. Tanken på att försöka testa metoden i Sverige föddes och Malmö nappade på idén och kände att det kunde vara värt att testa.

GVI bygger på kommunikation, men också på förmågan att genomföra det man kommunicerar. På så sätt kan man genom inre press påverka de grupper som driver våldet. En del av metoden som ofta får den största mediala utrymnet är interventioner. Interventioner sker genom så kallade call-ins och custom notifications. Vid dessa interventioner förmedlar lokalsamhället och myndigheter gemensamt ett budskap till de grupper som driver våldet. Samtidigt erbjuder man individerna en utväg genom hjälp och stöd om man vill byta livsstil.

Sluta skjut

Genom en ansökan till EU:s fond för inre säkerhet (ISF) säkerställdes finansiering för att genomföra projektet GVI i Sverige med Brottsförebyggande rådet (Brå) som projektansvariga. Projekttiden sattes till tre år och löper mellan åren 2018 till och med 2020. Det operativa arbetet sker i Malmö i pilotverksamheten som kallas Sluta skjut. Sluta skjut är en samverkan mellan Malmö stad, Kriminalvården och Polismyndigheten. Efter en relativt omfattande inledande fas där bland annat polisens underrättelseavdelning gjort en stor insats för att lägga grunden för arbetet startades pilotverksamheten upp i februari 2018. Under pilotverksamheten har tre så kallade call-ins genomförts och därtill och ett stort antal custom notifications. Resultaten av pilotverksamheten är hittills positiva. Statistik över det grova våldet i Malmö följs noggrant och analyseras kontinuerligt. Även om resultaten visar på en positiv trend är det alldeles för tidigt att avgöra om metoden fungerar under svenska förhållanden.

För att säkerställa tillförlitligheten i uppföljningen ansvarar Brå för att det genomförs ordentliga utvärderingar av verksamheten. En processutvärdering, som genomförs av Malmö universitet, är redan igång och en delrapport från den kom den 30 september i år. Tillsammans med en effektutvärdering som snart kommer att komma igång kommer utvärderingarna att utgöra ett bra underlag för att kunna ta ställning till om implementeringen i Sverige fungerar. Utvärderingarna beräknas vara klara under 2020. En positiv indikator för att implementeringen är på god väg är att de

tre deltagande myndigheterna under hösten beslutade att fortsätta att jobba enligt metoden även efter det att pilotverksamheten avslutas den sista januari 2020.

Brottsförebyggande rådet har redan börjat fundera på hur ett resultat av projektet ska kunna få en fortsättning i Sverige. För att summera arbetet hittills och dela med sig av de erfarenheter som projektet så här långt har medfört anordnades i november månad två seminariedagar, en i Stockholm och en i Malmö, där erfarenheterna delades med ett antal kommuner och polisområden i Sverige. Med på erfarenhetsseminarierna var bl.a. medarbetare från National Network for Safe Communities vid John Jay College of Criminal Justice i New York, den institution där David Kennedy är verksam och som funnits med under hela projektet som stöd för pilotverksamheten i Sluta skjut. Brottsförebyggande rådet planerar även för fler verksamheter under det kommande året i syfte att vara beredd på att kunna rulla ut metoden nationellt om det visar sig att resultaten fortsätter i positiv riktning. I slutändan är målet att vända trenden med skjutningar och sprängningar i Sverige. Försöket med att överföra en metod framtagen i USA till en svensk kontext hade inte varit möjligt utan stöd från ISF eller utan de goda samarbeten som hittills funnits mellan inblandade myndigheter.

Presentation av metoden Group Violence Intervention vid Brås seminariedagar i november.

Louisa Aviles, Director of GVI vid National Network of Safe Communities vid John Jay College of Criminal Justice i New York.

Text: William Wikström, Brå